

REDENGEVENDE OMSCHRIJVING

VESTDIJK 45-47

Datum aanwijzingsbesluit:

04-06-2024

Grondslag:

Gemeentelijk monument overeenkomstig
Erfgoedverordening Gemeente Eindhoven

Monumentnummer:

GM0482

BASISGEGEVENS

Adres	Vestdijk 45-47
Stadsdeel	Centrum
Perceelnummer	EHV00 C 2321
Categorie	Cultuur/horeca
Bouwtype	Hotel
Bouwjaar	1958-1962
Architect	H. Bakker
Opdrachtgever	Philips Pensioenfonds
Bouwstijl	Functionalisme
Kunst	Mozaïek van tegel en glas (1961) van J. Nies (WK0143) in hal en bronzen beeld 'Ontplooiing' (1963) op zuid-bordes van J. Pieters
Huidige functie	Hotel Pullman
Oorspronkelijke functie	Hotel Cocagne
Aard van bescherming	De bescherming heeft betrekking op het uit 1958-1962 daterende bouwvolume, inclusief het interieur en het op het zuidelijke bordes aanwezige bronzen beeld. De later toegevoegde uitbreidingen aan de noordzijde, alsook het voormalige IAK-gebouw aan de Tramstraat vallen buiten deze bescherming.
Onderdeel complex	-



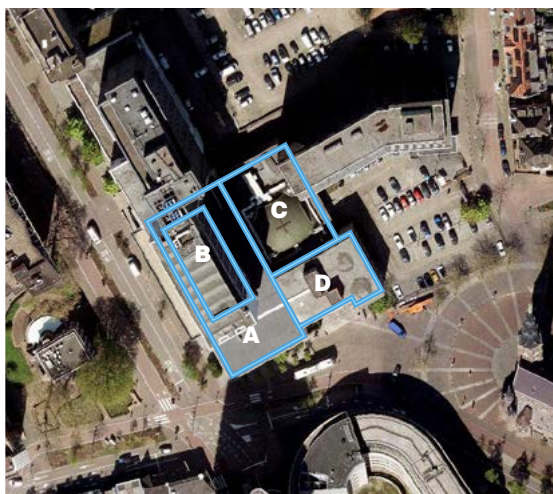
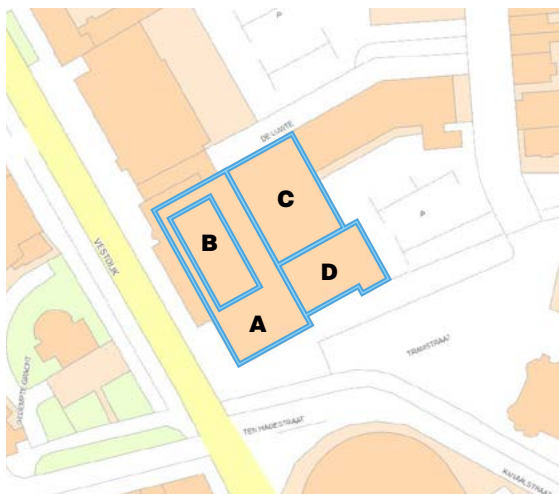
OMSCHRIJVING

Omschrijving

Markant hotel uit 1958-1962, in functionalistische trant en volgens breedvoet-opzet gebouwd naar ontwerp van architect H. Bakker. Op het bordes aan de zuidzijde staat een bronzen beeld van Ian J. Pieters en inwendig bleef een wandkunstwerk van Jean Nies behouden.

Motivering

Het object, bestaande uit een hotelgebouw uit 1958-1962, voldoet aan onderstaande criteria en is derhalve beschermenswaardig als gemeentelijk monument in Eindhoven.



Vestdijk 45-47 betreft blauwe contour

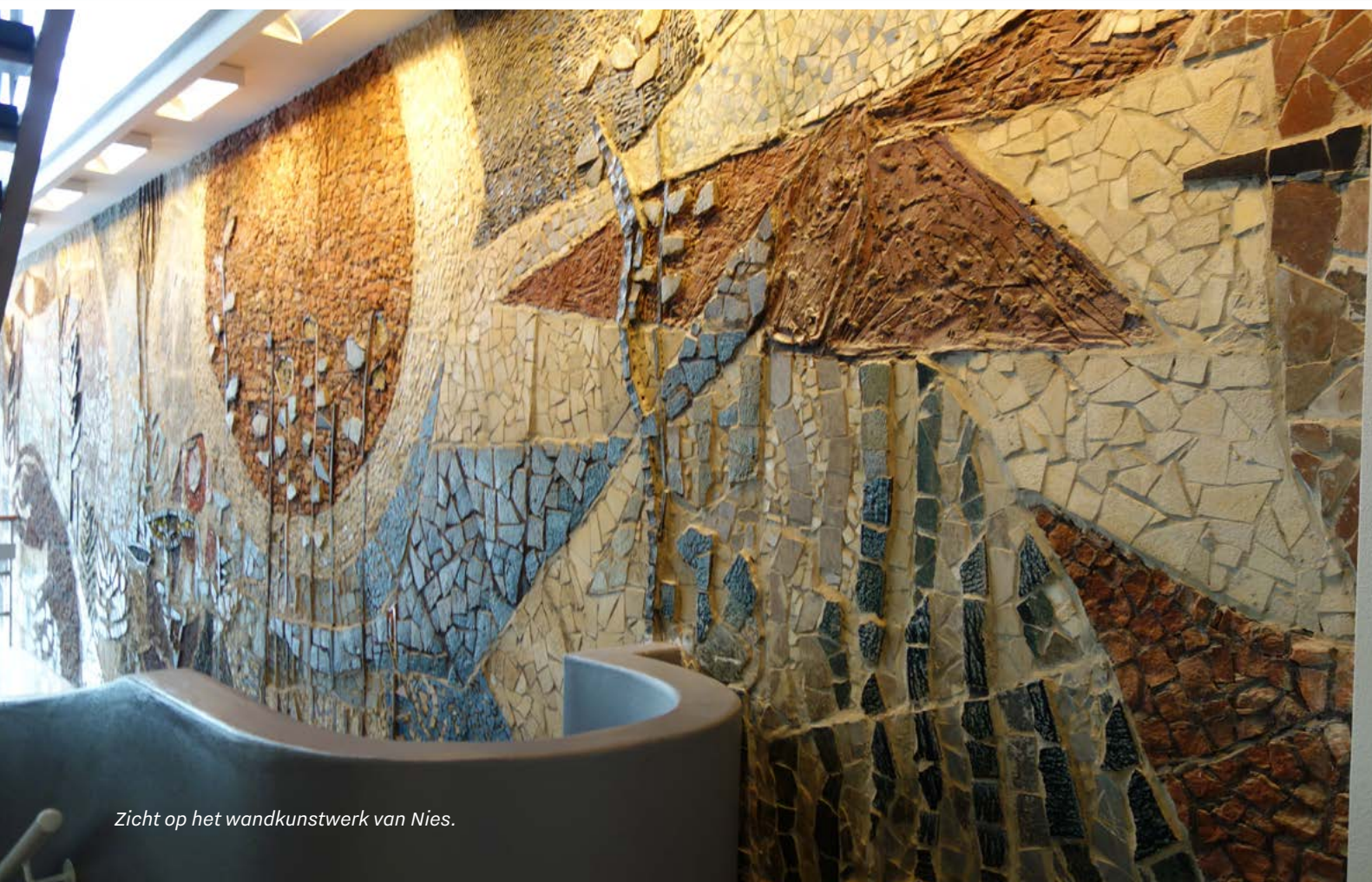
Aanvullende foto's



Zicht op het hotel vanaf de kruising, in noordoostelijke richting.



Zicht in de centrale hal van bouwdeel D, begane grond, met oorspronkelijke vloer, stalen trap, en het wandkunstwerk van Nies.



Zicht op het wandkunstwerk van Nies.



Zicht op het gebouw vanaf de Vestdijk.



Zicht op de later toegevoegde serre in de voorgevel van de laagbouw (bouwdeel A) aan de Vestdijk.



Zicht op de nieuw ingedeelde en nieuw beklede eerste bouwlaag van de laagbouw (bouwdeel A), zuidzijde.



Zicht op de zuidzijde van het hotel. Geheel links de zuidgevel van de laagbouw (bouwdeel A), rechts daarvan de zuidgevel van bouwdeel D. Boven de zuidgevel van de hoogbouw (bouwdeel B).







Zicht op de oostgevel van bouwdeel D.



Zicht op de oostgevel van de omgang rond de wintertuin (bouwdeel C).



Kunstwerk 'Ontplooiing' van Pieters.

Waardering

Architectuur-, bouw-, en kunsthistorische waarde

Het gebouw is een markant voorbeeld van een in functionalistische stijl en volgens de breedvoet-opzet gebouwd hotel uit 1958-1962. Ondanks wijzigingen en vergrotingen is het hotel nog steeds een zeer sprekend voorbeeld van grootschalige modernistische hotelarchitectuur uit de naoorlogse periode, dat vanwege de bijzondere typologische opzet, de markante geleding en samenstelling uit verschillende bouwdelen en de rijkdom aan materiaaltoepassingen en details ook op nationaal niveau bijzonder is. Architect H. Bakker was de vaste architect van het Philips Pensioenfonds, en een bekende Rotterdamse wederopbouwarchitect. Het gebouw is dan ook van belang als onderdeel van zijn oeuvre. De in bouwdeel D aanwezige wandkunst van Jean Nies en het op het zuidelijke bordes gesitueerde bronzen beeld van Ian J. Pieters hebben kunsthistorische waarde.

Stedenbouwkundige en/of ensemblewaarde

Het hotel vormt een sterk stedenbouwkundig accent op de noordoostelijke hoek van de kruising Vestdijk – Ter Hagestraat – Kanaalstraat. Door het markante breedvoet-concept met 'zwevende' bovenbouw en opvallende betonnen vlinderluifel onderscheidt het gebouw zich in sterke mate van de omliggende bebouwing. De gelede bouwmassa bevat verschillende gevelaanzichten, elk met een eigen karakter naar de omliggende straten. Daarbij heeft het gebouw aan de Vestdijk een meer hoogstedelijk karakter, terwijl de lagere bouwmassa's naar de secundaire straten aan de zuid- en oostzijde zijn gericht.

Cultuurhistorische waarde

Het prestigieuze bouwproject werd gerealiseerd in opdracht van het Philips Pensioenfonds en was in zijn tijd het boegbeeld van de moderne en sterk groeiende stad Eindhoven. De toenemende betekenis als drukbezocht centrum van handel en bedrijvigheid wordt onder meer geïllustreerd door de vestiging en bouw van grote en luxe horecavoorzieningen. Grand Hotel Cocagne was er daar één van.

Gaafheid en herkenbaarheid

Het hotelgebouw werd in de loop der tijd op diverse punten gewijzigd. Het oorspronkelijke markante breedvoet-concept bleef met name in het exterieur echter goed herkenbaar behouden. Wijzigingen en vernieuwingen in het exterieur werden bovendien veelal op een passende wijze uitgevoerd, met behoud van de oorspronkelijke uitstraling.

Zeldzaamheid

Als een nog goed herkenbaar voorbeeld van een luxueus hotel uit de periode 1958-1962, gebouwd in opdracht van het Philips Pensioenfonds en volgens de markante breedvoet-opzet in functionalistische trant heeft het gebouw zeldzaamheidswaarde voor de gemeente Eindhoven.

Beschrijving

Ontwikkelingsgeschiedenis

In de naoorlogse periode kwam, in relatie tot de groeiende welvaart én de toename van vrije tijd, steeds meer aandacht voor het accommoderen van allerlei vrijetijdsbestedingen op het gebied van sport en spel, cultuur en horeca. Bestaande voorzieningen werden vernieuwd en (in aantal) uitgebreid. De aanwezigheid van Philips, wereldspeler in de elektronica, vergrootte het elan van het ambitieuze sterk groeiende Eindhoven. De toenemende betekenis als drukbezocht centrum van handel en bedrijvigheid wordt onder meer geïllustreerd door de vestiging en uitbouw van grote en luxe horecavoorzieningen. Grand Hotel Cocagne was er daar één van. De naam is afgeleid van de Franse term “Pays de Cogne”, wat in het Nederlands betekent “Luilekkerland”. Het hotel (1958-1962, architect H. Bakker) was op dat moment een unicum in Nederland. Er zou zelfs in heel Europa geen hotel zijn dat zich kon meten aan de eigentijdse luxe van Cocagne. Het hotel werd gebouwd in opdracht van het Philips Pensioenfonds en werd uitgevoerd in een moderne functionalistische architectuur met Amerikaanse allure. Het gebouw werd gezien als het moderne boegbeeld van de immer groeiende stad Eindhoven, en werd voorzien van een congreszaal, een wintertuin annex restaurant onder een koepel, drie volautomatische kegelbanen en ontvangst-, vergader- en bedrijfsruimtes. Op 1 juni 1962 opende burgemeester Witte grand hotel Cocagne aan de Vestdijk in het centrum van Eindhoven. Er werd ook een kantoorvleugel aan de Tramstraat gerealiseerd waar verzekeringsmaatschappij IAK en het Philips Pensioenfonds kantoor zouden gaan houden (dit onderdeel valt buiten deze beschrijving). Het prestigieuze gebouw zou in de decennia die volgden nog meerdere malen worden uitgebreid en gemoderniseerd, onder meer in de jaren 1970 en omstreeks 2010. Met name aan de noordzijde verrees een omvangrijke uitbreiding, die zich deels om de oudbouw heen vouwt. In de eerste bouwlaag werd aan de Vestdijk een serre toegevoegd en de invullingen van gevelopeningen van het gebouw zijn veelal vernieuwd. De oorspronkelijke eerste opzet van het hotel is echter nog steeds als kernbouw in het gehele complex goed herkenbaar behouden gebleven.

Situering en ruimtelijke context

Het gebouw ligt in het oostelijke deel van de binnenstad van Eindhoven, aan de oostzijde van de noord-zuid lopende Vestdijk. Deze weg is één van de belangrijkste wegen door het centrum van de stad en werd aangelegd op één van de voormalige stadsgrachten rond Eindhoven. Gelegen op de noordoostelijke hoek van de kruising Vestdijk – Ter Hagestraat – Kanaalstraat vormt het gebouw een sterk beeldbepalend element. Door het markante breedvoet-concept met ‘zwevende’ bovenbouw en opvallende betonnen vlinderluifel onderscheidt het gebouw zich in sterke mate van de omliggende bebouwing.

Gebouwbeschrijving

Hoofdvorm

Het hotel uit 1962 is samengesteld uit een aantal deels in elkaar geschoven en op elkaar geplaatste, in hoogte verspringende volumes met platte daken. Het heeft een gewapend betonconstructie met breedvoet-opzet en is vrijwel geheel onderkelderd. Het omvat een langgerekte rechthoekige en horizontaal gelede drielaags onderbouw (bouwdeel A) met plat dak waarin de voorzieningen waren opgenomen, en een daarop geplaatst zeslaags rechthoekig bouwdeel (bouwdeel B) onder plat dak waarin de hotelkamers zijn ondergebracht. Deze zeslaags opbouw is geplaatst op acht kolommen die in de onderbouw steken. Hierdoor lijkt de opbouw te zweven. Op het plat dak van de zeslaags opbouw is een kleinere opbouw (oorspronkelijk overdekt dakterras) met een betonnen vlinderluifel op stalen dragers geplaatst. Op de achterzijde (oost) van de onderbouw sluiten de betonnen en met bitumen gedekte koepel (bouwdeel C) van de oorspronkelijke wintertuin en een drielaags platgedekt L-vormig bouwdeel (bouwdeel D) aan.

Het meest noordelijke deel van de laagbouw met onderdoorgang, noordelijk van de entree aan de Vestdijk, maakt deel uit van de uitbreiding in 1972-1974.

De gevels van het gebouw zijn hoofdzakelijk bekleed met witte cristallino gevelplaten (overwegend vernieuwd conform de oorspronkelijke afwerking). Alleen het meest oostelijke deel van bouwdeel D is nog voorzien van de oorspronkelijke natuurstenen gevelplaten. In de eerste bouwlaag van de onderbouw zijn nieuwe grijze natuursteen gevelplaten toegepast.

De gevelopeningen bevatten vernieuwde aluminium invullingen, overwegend met of geïnspireerd op de oorspronkelijke raamverdeling.

Exterieur

Bouwdeel A

De naar de Vestdijk gekeerde gevel van de laagbouw bevat links in de eerste bouwlaag de formele entree. In het recente verleden is de gevel rechts van deze entree voorzien van een serre. De luifel van deze serre is doorgetrokken boven de entree aan de linker zijde van de serre. Aan weerszijden van de serre is de gevel in de eerste bouwlaag bekleed met (niet oorspronkelijke) grijze natuursteen platen. Daarboven is de gevel voorzien van (vernieuwde) cristallino gevelplaten. In de tweede bouwlaag is een brede vensterpartij opgenomen. Deze is ook aanwezig in de bouwlaag daarboven, echter terugliggend en voorzien van een doorlopend balkon.

De genoemde gevelbekleding wordt doorgezet over de zuidgevel van de laagbouw. De in de eerste bouwlaag aanwezige vensters zijn geheel nieuw (in de oorspronkelijke opzet had de gevel in deze bouwlaag een open karakter). De vensters van de aan deze zijde van de laagbouw gesitueerde grote zaal (de Cocagnezaal die hier zowel de tweede als derde bouwlaag beslaat) hebben vernieuwde invullingen.

Op de noordgevel van de laagbouw sluit de jongere uitbreiding aan, en op de oostgevel sluiten bouwdeelen C en D aan. Boven bouwdeel C (de koepel van de Wintertuin) bevat de laagbouw zowel in de tweede als in de derde bouwlaag een brede vensterpartij.

Bouwdeel B

De als een 'zwevend' element op de laagbouw geplaatste hoogbouw telt zes bouwlagen. De gevels zijn afgewerkt met (vernieuwde) cristallino platen, in een markant patroon. In alle bouwlagen is in de gevel aan de Vestdijk links van een blind uitgevoerd geveldeel een verdiepte acht segmenten brede vensterstrook met (vernieuwde) puien aanwezig. Het linker segment is smaller uitgevoerd dan de overige. De segmenten worden van elkaar gescheiden door een verticaal geplaatste penant. De puien zijn voorzien van aluminium jaloezieën en elk segment (met uitzondering van het smalle linker) is links uit het midden verbijzonderd met een uitspringend uit de gevel uitgevoerd vierkant paneel (vernieuwd).

De indeling van de gevel aan de Vestdijk wordt herhaald in de achtergevel van dit bouwdeel (oostgevel), waarbij het smalle segment geen pui met vensters bevat maar is voorzien van cristallino beplating.

Op de noordgevel van de hoogbouw sluit de forse jongere uitbreiding aan. Het vanaf de Vestdijk zichtbare deel van de noordgevel van de hoogbouw is afgewerkt met (vernieuwde) cristallino platen.

De zuidgevel bevat over zes bouwlagen twee terugliggende verticale vensterstroken met puien en inpandige balkons met spijlenhekwerk. Naast de pui is de achterwand voorzien van (vernieuwd) mozaïek tegelwerk. Op het dak van de hoogbouw is een betonnen luifel (vlinderdak) aanwezig, die wordt gedragen door stalen staanders (I-profielen). Onder het meest noordelijke deel is een opbouw aanwezig waarin het trappenhuis is opgenomen. Deze steekt door de luifel heen. De onder het zuidelijke deel aanwezige opbouw is een jongere toevoeging, ten behoeve van installaties.

Bouwdeel C

De op de oostzijde van de laagbouw aansluitende betonnen koepel van de wintertuin (bouwdeel C) is gedekt met bitumen. Dit bouwdeel wordt aan alle zijden omgeven door een platgedekte omgang. Deze wordt aan de noord-, zuid-, en westzijde ingesloten door bebouwing. Alleen de oostgevel is zichtbaar. Deze bevat vernieuwde gevelopeningen en heeft een afwerking (niet oorspronkelijk) met verticale panelen. De oorspronkelijke vensterstroken in de vier zijden onder de koepel zijn in de huidige situatie dichtgezet.

Bouwdeel D

Het op de oostgevel van de laagbouw aansluitende L-vormige bouwdeel (D) omvat drie bouwlagen onder plat dak. In het westelijke deel is een forse hal ondergebracht, in het rechter (oostelijke) deel bevinden zich kantoren. Het gedeelte met de hal heeft in de zuidgevel in de eerste bouwlaag een brede transparante pui onder een (niet oorspronkelijke) luifel. In deze pui zijn toegangen tot de hal opgenomen en bevindt zich ook de toegang tot de in het oostelijke deel ondergebrachte kantoren. De twee bouwlagen hierboven zijn beide voorzien van een brede transparante vensterpartij met puien en jaloezieën. De noordgevel van dit gedeelte met hal sluit in de eerste bouwlaag aan op de wintertuin (bouwdeel C). Hierboven is de gevel uitgevoerd als een transparante (vernieuwde) vliesgevel.

Aan de oostzijde gaat het over in het gedeelte met kantoren (in de oorspronkelijke opzet waren hier vergaderzalen ondergebracht). Dit gedeelte verspringt aan de zuidzijde sterk. De gevels van dit deel met kantoren zijn bekleed met (uit de bouwtijd daterende) cristallino platen. De zuidgevel van dit gedeelte is geheel blind uitgevoerd, net als de noordgevel. De naar het oosten gekeerde gevel van dit oostelijke deel van bouwdeel D is acht vensterassen/segmenten breed en bevat in elke bouwlaag een vensterstrook met puien (draaiende delen als taatsraam uitgevoerd). De segmenten worden van elkaar gescheiden door een verticaal en haaks op de gevel geplaatst paneel (van cristallino?) en elk segment is voorzien van jaloezieën.

Evenwijdig aan de gevel is een trap uitgevoerd die naar de kelder leidt.

Interieur

Het interieur van het hotelgebouw is in de loop der tijd op diverse punten gewijzigd en afwerkingen zijn vernieuwd. De oorspronkelijke infrastructuur (gangenstructuur, trappenhuizen en liften) in het gebouw bleef wel grotendeels herkenbaar behouden.

In de centrale hal in bouwdeel D, toegankelijk via het bordes met entree in de zuidgevel, bevindt zich tegen de westelijke wand een groot mozaïek van tegels en glas (zonder titel) van kunstenaar Jean Nies. De hier aanwezige stalen trap met houten handlijst naar de verdiepingen dateert nog uit de bouwtijd, net als de marmeren vloer.

Het in de wintertuin (bouwdeel C) aanwezige patroon met driehoeken op het plafond van de betonnen koepel dateert uit de bouwtijd. De gehele betonnen koepel, die in de hoeken doorloopt tot op de grond, is nog intact en aanwezig.

Perceelinrichting / tuin

Het gebouw is geplaatst op een lichte verhoging met trappen en bordessen (nieuw bekleed met natuursteen). Op het bordes aan de zuidzijde, voor de zuidgevel van het westelijke deel van bouwdeel D, staat een bronzen beeld (Ontplooiing) uit 1963 van de Rotterdamse kunstenaar Ian J. Pieters, gesig-neerd in de zijkant van de voetplaat.